

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός ανυψώνεται ήμα
δαίη πώς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—ΤΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φν.
οικοὺς τῆς καλῆς.

ΒΕΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 10 ΤΟΥ ΜΑΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 343

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Δραματική παραγωγή.
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ. Τέλος χωρίς συνέχεια.
ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΑΛΕΞΙΟΥ. «Ridi Pagliaccio» (τέλος).
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Διάντρος Παλαμάς.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—
Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΕΛΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Σάν ποιός νά είναι ὁ Νουμάς;

Τὸ ἐρώτημα δὲν ἀφορᾷ τὸ φίλο διευθυντὴ τοῦ, ἀλλὰ τὸ σύνολο ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὁ Νουμάς, τὸ κοινὸ τῶν ἀναγνώστων τοῦ καὶ συνεργατῶν τοῦ.

Εἶναι ὁ Νουμάς φύλλο συντηρητικὸ καὶ ὀπισθοδρομικόν; ἢ ἀντίθετα ἐμπροσθοδρομικὸν τόσον, ὥστε νάχει ἀπομονώσει καὶ νὰ τὸ θεωρεῖ ὁ κόσμος—ὅλοι οἱ δὲν εἶναι ἀναγνώστες τοῦ—πὺς μιλεῖ γι' ἄλλες ἐποχὰς καὶ γιὰ πράγματα ποὺ θὰ ἐνδιαφέρουν ἄλλους τόπους καὶ ἄλλους ἀνθρώπους;

Μοῦ φαίνεται πὺς τὸ δεύτερο εἶναι τὸ ἀληθινόν· καὶ ὁ Νουμάς γιὰ τὸν κόσμον τὸν Ἑλληνικὸν εἶναι φαινόμενο ἀλλόκοτον, παράξενο, ἀκατανόητον. Καὶ τὴ γνώμη τοῦ αὐτοῦ ὁ κόσμος βέβαια δὲν τὴ σχημάτισε μόνον καὶ μόνον ἐξ αἰτίας ποὺ ὁ Νουμάς γράφεται, ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ κλωστοπίασαν τὴ γλωσσικὴ πρόληψη, μὰ γιὰτὶ γράφεται μὲ τὴ σκληρότητα ποὺ χαρακτηρίζει τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἀλήθεια. Ἀντιπροσωπεύει, δηλαδή, ὁ Νουμάς ἀπὸ καιρὸ—ἀν δὲ ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς ἰδρύσεώς του,—ιδέες ἐμπροσθοδρομικὰς τόσο γιὰ τὴ φιλολογία ὅσο γιὰ τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν. Γιὰ τοῦτο καὶ ἀγκαλιάζει—μποροῦσε νὰ παρατηρήσει κανεὶς μὲ πολὺ μεγάλη προθυμία—τὸ κάθε νέον καὶ τὸ περιθάλπει, καὶ τὸ ἐξετάζει, καὶ τὸ συζητεῖ ὅπως ἐμπρέπει στὸ ἐλεύθερον πνεῦμα, στὸ ἐρευνητικόν, στὸ ἐμπροσθοδρομικόν.

Αὐτὰ εἶναι γεγονότα ποὺ τ' ἀποδείχνει τὸ ἀπλὸ ξεφύλλισμα τῶν τόμων τοῦ Νουμά.

Ὅπως ἦταν λοιπὸν φυσικὸ καὶ σύμφωνον μὲ τὸ φυσικὸ τοῦ Νουμά, πρὸ ἐνάμιση ἔτος δέχθηκε στὴ στήλη τοῦ νὰ κρίνει καὶ νὰ συζητήσει καὶ τίς ιδέες ποὺ διατυπώθηκαν στὸ μεθοδικὸ βιβλιάρκι τοῦ κ. Σκληροῦ. Βιβλιάρκι ποὺ ἔγινε γνωστὸν στὸ κοινὸν τοῦ Νουμά, χάρις τοῦ Νουμά, γιὰτὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε τὸ ἰδεολογικὸ αὐτὸ φύλλο καὶ τὸ βιβλιάρκι αὐτό, σάν τόσα ἄλλα, θὰ πέθαινε προτοῦ ζήσει, θὰ πνιγότανε στὸν ὠκεανὸν τῆς ἀδιαφορίας ὅλου τοῦ ἄλλου Ἑλληνικοῦ κόσμου καὶ τύπου.

Ἀρχισε, λοιπὸν, ἀπὸ τίς στήλες τοῦ Νουμά ἡ

συζήτηση γιὰ τίς ιδέες τοῦ συγγραφέα τοῦ κοινωνικοῦ μᾶς ζητήματος.

Προτοῦ ὅμως ποῦμε γνωστὰ πράγματα—Ποιὲς ἦταν οἱ ιδέες αὐτές; Καὶ ποιὰ ἡ συζήτηση;—ἄς δοῦμε τὴν ἐποχὴ αὐτὴ σὲ ποιὸ σημεῖον περίπου εἶχαν ἐξελιχθεῖ οἱ πολιτικοκοινωνικὲς ιδέες τοῦ Νουμά.

Ὁ Φωτιάδης πρὸ ἐτῶν εἶχε δημοσιεύσει τὴν ἐκπαιδευτικὴ ἀναγέννηση. Ὁ Ταγκόπουλος ὕστερα ἀπὸ τ' ἄλλα δράματά του εἶχε τυπώσει τὸ δράμα τοῦ «Οἱ Ἀλυσίδες», ποὺ ζητάει γιὰ νὰ πᾶμε ὀμνὸς τὸ σπάσιμο πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν προλήψεων. Τὸ λάτ-μοτίβο τοὺς εἶναι παρμένο ἀπὸ τὴν ποίηση τοῦ ποιητῆ μας Παλαμά.

Καὶ ἄλλοι συνεργάτες τοῦ ἀπὸ καιρὸ εἶχαν θεωρήσει τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, σὰ ζήτημα ποὺ θὰ λυθεῖ μαζὶ μὲ κοινωνικοπολιτικὴ ἀναγέννηση τοῦ τόπου.

Δὲν εἶναι δηλαδή, ὡς περὶ κανέναν μὲ δυὸ λόγια, πὺς τὸ σύνολο, ποὺ ἀποτελεῖ ὁ Νουμάς, πρόσμενε καὶ πρὸ ἐνάμιση ἔτος, ὅπως προσμένει καὶ σήμερον, τὴ λύση τόσο τοῦ ζητήματος τῆς γλώσσας, ὅσο τὴν καλλιτέρευση τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως τῆς χώρας ἀπὸ μιὰν πνευματικὴ ἐπανάσταση—ποὺ πασχίζουν νὰ τὴν ἐτοιμάσουν—καὶ ἀπὸ μιὰ ἐνεργότερη πολιτικοκοινωνικὴ δράση ὅλων τῶν προοδευτικῶν στοιχείων τοῦ τόπου. Καὶ εἶχαν φθάσει νὰ ἐνερθεύονται τὴν πραγματοποίηση τῶν ιδεῶν τοὺς ἀπὸ τ